

Bokhylla-avtalen (fra 2024)

Avtale

om digital formidling av bøker (Bokhyllaavtalen)

mellom

Nasjonalbiblioteket

på den ene siden,

og

Kopinor

på vegne av

medlemmene i Den norske Forfatterforening, Den norske Forleggerforening, Dramatikerforbundet, Fagpressen, Forbundet Frie Fotografer, Forfatterforbundet, Grafill - Norsk organisasjon for visuell kommunikasjon, Mediebedriftenes Landsforening, Musikkforleggerne, NOPA - Norsk forening for komponister og tekstforfattere, Norges Fotografforbund, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, Norsk Journalistlag, Norsk Komponistforening, Norsk kritikerlag, Norsk Oversetterforening, Norsk Redaktørforening, Norsk Revyforfatterforening, Norsk Tidsskriftforening, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere, Norske Billedkunstnere, Norske Kunsthåndverkere, Ny Musikk's Komponistgruppe, samt utenlandske rettighetshaverorganisasjoner

på den andre siden.

Bakgrunn

I løpet av mer enn 500 år er det utgitt nærmere 700 000 bøker i Norge. Den litterære kulturarven står sentralt i vår nasjonale hukommelse og utgjør en unik kilde til kultur, kunnskap og identitet for alle. Gjennom tidene har stadig nye bøker kommet til, for så å forsvinne fra vår kollektive bevissthet og bli utilgjengelige.

Det er bred enighet i Norge om å gjøre denne bokarven tilgjengelig for befolkningen. Nasjonalbiblioteket, som har som oppgave å bevare og tilgjengeliggjøre publisert innhold, har digitalisert hele sin samling av bøker. Kopinor kan inngå kollektive avtaler med avtalelisensvirkning som gjør det mulig å kompensere opphavere og utgivere og gi befolkningen tilgang til utgitte åndsverk.

Formål

§ 1

Bokhyllaavtalen mellom Nasjonalbiblioteket og Kopinor skal sikre den norske allmennheten digital tilgang til et stort antall opphavsrettslig beskyttede, norske bøker som ellers ville ha vært lite tilgjengelige eller glemt. Hensikten med avtalen er å gi allmennheten tilgang til en unik referansekilde som bidrar til kunnskap, kultur og dannelse, gjennom fulltekst søkbarhet og oppslag i korpuset av bøker. Avtalen er et bidrag fra norske utgivere, forfattere og andre opphavere til å sikre at vår nasjonale litterære kulturarv er en sentral del av framtidig kunnskapsdannelse og samfunnsutvikling.

Avtalens område

§ 2

Avtalen gjelder digital formidling av trykte bøker og lignende publikasjoner utgitt i Norge til og med år 2005, herunder oversatt litteratur. Materiale hvis opphavsrettslige vernetid er utløpt, omfattes ikke av avtalen.

§ 3

På de vilkår som fremgår av denne avtalen og innenfor de rammer som er angitt i § 2 får Nasjonalbiblioteket rett til å gjøre tilgjengelig utgitt beskyttet materiale. Denne retten omfatter nødvendig fremstilling av visningskopier på grunnlag av de digitale bevaringskopiene som Nasjonalbiblioteket fremstiller med hjemmel i forskriften til åndsverkloven (FOR-2021-08-26-2608 § 3). Avtalen gjelder norske og utenlandske publikasjoner hvis rettighetshavere Kopinor representerer.

Bestemmelsen etter første ledd medfører, i medhold av åndsverkloven (LOV-2018-06-15-40) §§ 50, jf. § 63, at også utgitt materiale skapt av rettighetshavere som Kopinor ikke representerer er omfattet av avtalen.

Hvordan materialet kan tilgjengeliggjøres

§ 4

Materialet kan gjøres tilgjengelig på Nasjonalbibliotekets internettsider for brukere med norske IP-adresser. Videre kan Nasjonalbiblioteket etter konkret forespørsel gi andre brukere tilgang for særskilte formål, i hovedsak forsknings- og utdanningsformål, etter nærmere definerte kriterier.

§ 5

Det er utelukkende digitaliserte utgaver av bøker og lignende publikasjoner i papirformat som kan gjøres tilgjengelig gjennom denne avtalen.

Avtalen gjelder ikke utgitte lydbøker, e-pub eller andre utgitte digitale formater.

Materialet gjøres tilgjengelig for lesing på skjerm gjennom online-visning av skannede boksider i det format som til enhver tid tilbys på nb.no. Det skal ikke legges til rette for nedlasting, kopiering, utskrift eller offline-bruk av materialet.

Tjenesten tilrettelegges slik at tilgodesette personer, jf. forskrift til åndsverkloven § 13.2, har mulighet til å tilegne seg informasjon fra materialet på like vilkår og med samme begrensninger.

Det skal ikke legges til rette for at materialet, bortsett fra metadata, gjøres søkbart via eksterne søkemotorer.

Materialet skal ikke, uten nærmere avtale, kunne brukes til bygging av språkkorpus eller treningsgrunnlag for kunstig intelligens utover de hjemler Nasjonalbiblioteket har jf. forskrift til åndsverkloven.

Navngivelse av opphaver m.m.

§ 6

Opphaver skal navngis og verkets tittel angis slik som god skikk tilsier, jf. åndsverkloven § 5, § 23 fjerde ledd og § 25.

Reservasjonsrett

§ 7

Kopinor kan trekke boktitler fra avtalen etter anmodning fra en berørt rettighetshaver. Partene avtaler nærmere fremgangsmåte.

Vederlag

§ 8

Det betales i 2024 et årlig samlet vederlag på 24,5 mill. kr for tilgjengeliggjøring av beskyttet materiale etter denne avtalen.

§ 9

Vederlaget indeksreguleres, første gang med virkning for 2025-vederlaget, deretter årlig per 31. desember i henhold til endringer i Statistisk Sentralbyrås konsumprisindeks eller annen konsumprisindeks som måtte erstatte denne. Justeringen foretas på grunnlag av endring i konsumprisindeksen fra 15. oktober forrige år til 15. oktober inneværende år og tilsvarende for de kommende år.

§ 10

Vederlaget forfaller til betaling årlig tidligst per 30. juni. Kopinor sender faktura med 30 dagers betalingsfrist.

Mislighold og erstatning

§ 11

Ved mislighold av avtalen gjelder en frist for retting på 30 dager fra skriftlig varsel er mottatt.

§ 12

Dersom en part vesentlig misligholder avtalen og forholdet ikke rettes etter § 11, kan den annen part heve avtalen med umiddelbar virkning. Heving skal erklæres skriftlig med angivelse av hevingsgrunn. Erstatning for mislighold kan kreves uavhengig av om avtalen heves.

§ 13

Rettighetshaverne har ved denne avtalen ikke fraskrevet seg adgangen til selv å kreve erstatning og reise søksmål mot Nasjonalbiblioteket i anledning kopiering som ikke er tillatt ved denne avtalen. Har Nasjonalbiblioteket innfridd krav fra Kopinor for slik kopiering, plikter Kopinor å innfri rettighetshavernes krav vedrørende denne utnyttelsen.

§ 14

Ved heving eller oppsigelse av denne avtalen er Nasjonalbiblioteket forpliktet til å fjerne alt opphavsrettslig beskyttet materiale som ikke i medhold av lov eller særskilt avtale med rettighetshavere kan gjøres tilgjengelig fra Nasjonalbibliotekets åpne internettsider.

Endringsadgang

§ 15

Dersom vesentlige forutsetninger for avtalen skulle endre seg, har partene rett til å be om reforhandling av vilkårene i avtalen, herunder størrelsen på vederlaget.

Andre bestemmelser

§ 16

Partene har et likeverdig økonomisk ansvar for krav fra utenforstående rettighetshavere dersom kravet gjelder tilgjengeliggjøring for brukere uten norsk IP-adresse, jf. § 4. Ut over det er Kopinor forpliktet til å dekke eventuelle krav om vederlag eller erstatning som Nasjonalbiblioteket måtte motta fra norske og utenlandske rettighetshavere for så vidt kravene gjelder kopiering eller tilgjengeliggjøring som er betalt for og utført i overensstemmelse med denne avtalens bestemmelser, jf. for øvrig åndsverkloven § 64. Nasjonalbiblioteket er ikke forpliktet til å dekke slike krav, og Kopinor skal holde Nasjonalbiblioteket skadesløs for krav om kostnader som Nasjonalbiblioteket måtte bli påført i forbindelse med et slikt krav. Dersom krav mottas, skal Nasjonalbiblioteket avvise kravet og henvise til Kopinor. Krav skal ikke innfris uten etter samråd med Kopinor. Ved tvist om kravet har Kopinor rett til å intervenere.

§ 17

Partene vil samarbeide nærmere om informasjonstiltak om avtalen og tjenesten.

§ 18

Materialet skal merkes med en opphavsrettsnotis/akseptnotis om hva som er tillatt bruk av tjenesten. Notisen godkjennes i fellesskap.

Rapportering

§ 19

Nasjonalbiblioteket vil, etter nærmere avtale, gi Kopinor tilgang til informasjon om det tilgjengeliggjorte materialet for fordelingsformål.

§ 20

Nasjonalbiblioteket vil regelmessig, etter nærmere avtale, dele relevant statistikk om bruken av materialet.

Tvisteløsning

§ 21

Tvist mellom avtalepartene om avtalens forståelse eller beståen, om brudd på avtalen eller om krav som på annen måte grunner seg på avtale mellom partene vedrørende kopiering, skal i avtaleperioden først søkes løst ved forhandlinger mellom partene.

Fører ikke disse forhandlinger fram, kan hver av partene kreve tvisten avgjort ved voldgift. Voldgiftsretten sammensettes av tre medlemmer. Partene oppnevner ett medlem hver og i fellesskap en leder. Blir partene ikke enige om leder, oppnevnes denne av lederen i Den Norske Advokatforening. For øvrig gjelder bestemmelsene i lov om voldgift.

Partene kan hver for seg begjære mekling etter åndsverkloven § 65.

Avtalens varighet

§ 22

Avtalen gjelder for kalenderåret 2024. Avtalen løper videre for ett år av gangen, med mindre en av partene sier opp avtalen skriftlig innen 3 - tre - måneder før kalenderårets slutt (innen utløpet av 30. september). Avtalen erstatter tidligere avtale om Bokhylla av 28. august 2012.

Denne avtalen er opprettet i 2 - to - eksemplarer, hvorav hver av partene beholder ett.

Oslo, 13. oktober 2023

For Nasjonalbiblioteket

Aslak Sira Myhre

Nasjonalbibliotekar

(sign.)

For Kopinor

Hege Munch Gundersen

Administrerende direktør

(sign.)